

ENVIRONMENTAL ECONOMICS AND MODERN ENVIRONMENTAL ISSUES

**Tetiana Galushkina, Doctor of Economics, Professor,
Professor of the Department of Green Economy,
Merited Economist of Ukraine**

Olha Afanasieva, Graduate Student

*State Ecological Academy
of Postgraduate Education and Management
Kyiv, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-222-7-22>

UKRAINE'S EUROPEAN INTEGRATION UNDER THE GREEN SCENARIO: PRIORITIES AND CURRENT CHALLENGES

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ЗА ЗЕЛЕНИМ СЦЕНАРІЄМ: ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАВДАННЯ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Перебіг останніх подій, з усією очевидністю, доводить беззаперечну цінність демократичних принципів, на основі яких існує весь цивілізований світ, тому євроінтеграційний поступ України набуває пріоритетного статусу для повоєнної відбудови і подальшого розвитку держави.

Підвалини встановлення відносин між Україною і ЄС були закладені ще на початку 90-х років. У 1994 р. був підписаний базовий документ – Угода про партнерство і співробітництво, яка містить норми, що регулюють основи взаємин між Україною і Європейським Союзом. Як зазначено в «Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу», затвердженої Указом Президента України від 11 червня 1998 року, «національні

інтереси України потребують утвердження України як впливової європейської держави, повноправного члена ЄС». Саме тому, Україна прагне увійти в європейський простір, а також стати активним учасником у діалозі з ЄС. Членство України у Раді Європи є важливим чинником інтеграції країни у єдиний європейський правовий простір шляхом приведення національного законодавства у відповідність до норм організації.

Забезпечення ефективності і прискорення економічного повоєнного відновлення може бути досягнуто на засадах принципів зеленого зростання [2–6]. Це неможливо без усунення і упередження екологічних загроз і, в першу чергу тих, які несуть небезпеку транскордонних впливів. «Сторони розвивають і зміцнюють співробітництво з питань охорони навколишнього середовища й, таким чином, сприяють реалізації довгострокових цілей сталого розвитку і зеленої економіки (*Стаття 360, гл. 6 Угоди Україна-ЄС*)».

Глобальні виклики та міжнародні ініціативи в напрямі запровадження Європейського Зеленого Курсу (ЄЗК), проголошеного ЮНЕП ще в 2009 р. [2], за останній час, стають дедалі активним імпульсом для орієнтації державної політики України на поступ до зеленого переходу в напрямі забезпечення її кліматичної нейтральності. Означений контент був ключовим для обговорення в діалозі високого рівня між Україною та ЄС, що відбувся наприкінці вересня 2021 року. Спільні домовленості щодо зеленого фінансування, за міжнародних стандартів політики декарбонізації до 2030 року, засвідчили спільну зацікавленість приєднання України до реалізації Європейського Зеленого Курсу, але війна з РФ порушила ці масштабні плани. Наразі, Україна опинилася в критичному економічному та екологічному колапсі внаслідок воєнної агресії з боку Росії. За останніми офіційними оцінками, загальні прямі та непрямі втрати України через війну становлять 500–600 мільярдів доларів. Однак, політичний курс України на забезпечення подальшої динаміки розпочатих реформ дозволить їй переконати ЄС в серйозності своїх намірів щодо вступу до європейського простору.

Екскурс міжнародних документів свідчить, що на сьогодні, ЄС має низку досконалих інноваційних програм, які направлені на забезпечення озеленення економіки ЄС. Довгострокова стратегія України щодо інтеграції до ЄС означає поступове наближення до відповідних стандартів природоохоронного законодавства та забезпечення дієвості механізмів їх впровадження за «зеленим» сценарієм, оскільки процес приєднання до ЄС – це основний рушій модернізації екологічних стандартів та законодавства [6].

Оскільки пріоритетне місце в сучасному міжнародному співробітництві займає проблематика сталого розвитку, охорони навколишнього середовища та протидія глобальній зміні клімату, в умовах поширення глобалізаційних процесів, Україна повинна імплементувати майбутню післявоєнну стратегію відновлення розвитку економіки до європейських орієнтирів зеленого зростання. Отже, враховуючи тенденції сучасного етапу розвитку, зараз в Україні на експертному рівні повинно активно формуватись уточнення сценаріїв і цільових орієнтирів програмних документів розвитку країни в форматі відновлення її економічного потенціалу саме за європейським сценарієм. Одним з інноваційних інструментів, який може бути задіяний в Україні як ключовий в форматі післявоєнної відбудови економіки держави, є залік зовнішніх боргів в обмін на реалізацію природоохоронних заходів. Про ефективність використання цього механізму свідчать оцінки Організації Європейського Економічного Співробітництва та розвитку (ОЕСР), які базуються на практичному досвіді країн Центральної та Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії з низьким рівнем доходів, які успішно впродовж більш ніж 30-ти років, реалізують фінансові схеми по обміну зовнішнього боргу на заходи з охорони довкілля [7].

Враховуючи, що зараз в Україні спостерігається кризова ситуація внаслідок військових дій, у тому числі щодо стану довкілля, яка обмежує можливості щодо мобілізації фінансових ресурсів для здійснення природоохоронних інвестицій з державного бюджету, можна стверджувати, що цей фінансовий інструмент забезпечить не лише ефективну реструктуризацію

зовнішнього боргу України, а й посилить рівень екологічної та економічної спроможності нашої держави. За експертними оцінками, Україна може розраховувати на списання боргів під «природу» до 10 відсотків зовнішнього боргу.

Передумовами застосування цього інноваційного фінансового інструменту, на сьогодні, є декілька обставин. По-перше, наявність достатнього практичного досвіду в країнах ЄС та Східного партнерства, який свідчить про ефективність обміну зовнішніх боргів на впровадження природоохоронних заходів в країнах-боржниках.

По-друге, сучасні глобальні виклики стимулюють міжнародні інституції до поширення цього фінансового інструменту зеленої економіки в європейському просторі з метою перестороги та нівелювання екологічних ризиків на транскордонному рівні.

При цьому, безумовним імперативом суспільства має стати практична реалізація моделі сталого розвитку та зеленої економіки, що забезпечує інтегральне поєднання економічної ефективності, соціальної справедливості, ресурсної збалансованості та екобезпеки.

Література:

1. Охорона довкілля в Угоді асоціацію між Україною та ЄС. Доповідь Платформи громадянського суспільства Україна – ЄС, Брюсель, 18 травня, 2017р. 85 с.

2. Глобальный новый зеленый курс: Доклад Программы ООН по окружающей среде. ЮНЕП. 2009. URL: www.unep.org/greenconomy.

3. Галушкіна Т.П. «Зелений» вектор розвитку економіки України. *Економіст*. 2011. № 11, листопад. С. 4– 7.

4. «Зелена» економіка крізь призму трансформаційних зрушень в Україні / Б.В. Буркинський, Т.П. Галушкіна, В.Є. Реутов. Одеса : НАН України, ШПРЕЕД, 2011. 348 с.

5. Галушкіна Т.П., Мусіна Л.О., Хумарова Н.І. Національна політика «зеленого» зростання в Україні. Одеса : ШПРЕЕД НАН України, 2012. 272 с.

6. Ідеологія «зеленого» зростання в системі національної економіки (теорія, інституційний базис, інструменти) : колект. монографія / Т.П. Галушкіна, Я.А. Жаліло, Л.Є. Купінець та інш. -НАН України,

Ін-т проблем ринку та екон.-екол. дослідж. Одеса : Грінь Д.С., 2014.
379 с.

7. Обмен «долги на окружающую среду» в странах с переходной экономикой: основные выводы и рекомендации: Доклад ОЕСР. OECD 2007. 82 с.